

Avsändarens tjänsteställe/handläggare
Regionledningsförvaltningen
Matthias Abelin

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sl@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning
S2025/01127

Datum
2025-11-13

Dnr
25RS8545

Sida
1(4)

Yttrande över remiss, Betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)

Region Västernorrland har tagit del av och getts möjlighet att yttra sig över remiss; betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Region Västernorrland tillstyrker alla betänkandets förslag, utom det som handlar om kompetensförsörjning, med följande förslag, synpunkter och reservationer.

I och med att Region Västernorrland delar de bedömningar som utredningen har gjort med avseende på helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården, lämnas inte ytterligare synpunkter på de frågorna.

Allmänt

Region Västernorrland ser positivt på ambitionen att förbättra tillgänglighet, öka geografisk jämlikhet och hantera försörjningsproblem. Samtidigt innehåller betänkandet mycket lite information om hur det ska gå till. I stället hänvisas till fortsatt utredande.

Det är också oklart hur den föreslagna utökade statliga styrningen ska förstås, i termer av en ny, genomtänkt, tydlig, förutsägbar och långsiktig modell för statens styrning av hälso- och sjukvården.

Om problem med tillgänglighet, jämlikhet och finansiering löses, kommer staten att söka lämna tillbaka ansvar till regionerna? Om nya områden identifieras med liknande problem, kommer statens styrning stegvis och permanent utökas till dessa områden?

Det är också möjligt att lösningarna kommer att se mycket olika ut för de olika områdena.

Region Västernorrland vill understryka vikten av att förändringar sker med respekt för de lokala och regionala kontexterna, i nära dialog med berörda aktörer och med tydlig demokratisk förankring.

I insamlande av underlag till fortsatta utredningar bör hänsyn tas till att flera av de aktuella frågorna har utretts på regional nivå, i flera omgångar och under en längre tid.

Betänkandet noterar att förhållanden varierar geografiskt. Utredningen har dock inte särskilt undersökt Norrland som region. Kommande utredningar bör inkludera frågorna om vilka särskilda behov som finns i de norra regionerna och vilken roll det norra sjukvårdsområdet kan spela i en förändrad styrning, till exempel när det gäller högspecialiserad vård och kompetensförsörjning.

3.4.2 Kompetensförsörjning

Region Västernorrland avstyrker att staten tar ett utökat ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Region Västernorrland delar samtidigt bedömningen att frågan måste prioriteras på grund av sin betydelse för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem.

Region Västernorrland har ett nära samarbete med de övriga norrlandsregionerna och ett samarbete med Sveriges övriga regioner kring kompetensförsörjning. Region Västernorrland arbetar därför redan idag med att maximera antal studenter inom samtliga yrkeskategorier och har tillräcklig kapacitet för att bedöma och hantera lokala förhållanden. Mot den bakgrunden riskerar ökad styrning på nationell nivå att bli en ytterligare styrsignal som försvårar kompetensförsörjningen.

Snarare än ökad statlig styrning ser Region Västernorrland att ökad samordning behövs mellan myndigheter, universitet och regioner. Även ökat statligt stöd kan bidra till att uppnå målen att öka geografisk jämlikhet och hantera försörjningsproblem.

3.4.3 Läkemedel

Region Västernorrland tillstyrker att en utredning tillsätts för att se över hur statens ansvar för läkemedel och särskilt finansiering och styrning kan utökas och stärkas, samt att åtgärder vidtas på kort sikt för att säkerställa en jämlik tillgång till vissa särskilda läkemedelsbehandlingar.

Ett exempel på att ökad statlig styrning kan förbättra situationen i norra Sverige är leveranser av läkemedel. I dagsläget kan patienter i norra Sverige få vänta oacceptabelt länge på att få sina läkemedel jämfört med södra Sverige.

3.4.4. Vaccinationer

Region Västernorrland tillstyrker förslaget om ökat statligt ansvar för vaccination genom de nationella vaccinationsprogrammen.

Region Västernorrland noterar samtidigt att betänkandet inte behandlar den kommunala hälso- och sjukvårdens roll i vaccinationsarbetet. Region Västernorrland bedömer att detta är en brist, då kommunerna idag ansvarar för en stor del av den regionala vaccinationsvården.

Region Västernorrland föreslår därför att en utredning tillsätts för att klargöra kommunernas framtida roll och ansvar i arbetet för en mer jämlik vaccinationsvård.

3.4.5 Screening

Region Västernorrland tillstyrker att staten tar ett utökat ansvar för screening för att åstadkomma en mer jämlik vård, samt att en utredning tillsätts för att närmare utreda formerna för detta.

3.4.6 Rättsspsykiatrisk vård

Region Västernorrland tillstyrker att statens ansvar för den rättsspsykiatriska vården stärks, att det första steget blir att lämna ersättning för vårdade patienter, samt att en utredning tillsätts för att lämna förslag om framtida ansvar och styrning.

Region Västernorrland bedömer att det är särskilt viktigt att utforma den finansiella modellen på rätt sätt, för att få önskvärda resultat.

3.4.7 Luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter

Region Västernorrland delar utredningens bedömning att det är angeläget att regeringen bereder de angivna förslagen vidare, och då inkluderar frågor om den nationella samordningen och styrningen samt tillgången i framtida lägen.

Västernorrlands län är idag det enda norrlandslän som saknar en egen ambulanshelikopterbas.

3.5 Stärkt och förbättrad statlig styrning

Region Västernorrland tillstyrker att riktade statsbidrag endast bör användas i undantagsfall och att tydligare kriterier behöver fastställas för när de får användas.

Region Västernorrland tillstyrker att den statliga styrningen renodlas mot normering och att antalet styrformer begränsas, samt att det tillsätts en utredning om hur och på vilka områden det bör genomföras.

Region Västernorrland vill här tillägga att regionerna kan behöva statligt stöd för att utveckla nya vårdformer och att staten också bör förbättra samordningen mellan de många myndigheter som interagerar med den region-kommunala sektorn.

Region Västernorrland tillstyrker att staten vidtar åtgärder gentemot regionerna för ökad regelefterlevnad och för att stärka patienternas ställning.

Region Västernorrland reserverar sig dock mot den del av förslaget som handlar om stärkt uppföljning, information och kunskap om regionernas insatser. Det är oklart vad det syftar på mer konkret, hur omfattande tanken är att det ska bli, samt om det kommer att inkräkta på det regionala självstyret.

REGION VÄSTERNORRLAND

Sara Nylund
Ordförande regionstyrelsen

Åsa Bellander
Regiondirektör